

Upi. 18.01.2023 r.
MR

Wrocław, dnia 10 stycznia 2023 r.

Prof. dr hab. Łukasz Błaszczak
Zakład Postępowania Cywilnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

publikacja
- doktórka
- recenzja
Przewodniczący
Rady Dyscypliny Nauk Prawnych
dr hab. Wojciech Morawski prof. UMK

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pana magistra Arnolda Aleksandra Pustkowskiego pt. „*Odwołanie w postępowaniu w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego*”, Toruń 2022 (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Prawa i Administracji)

I. Wprowadzenie

Podstawą do sporządzenia recenzji w przewodzie doktorskim jest uchwała z dnia 27 września 2022 r. Rady Dyscypliny Nauk Prawne Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu powołująca moją osobę w charakterze recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania Panu mgr Arnoldowi Pustkowskiemu stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Przedmiotowa ocena została dokonana w oparciu o kryteria wskazane w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018, poz. 1668 z późn. zm.) (dalej jako: PSZWiN). Zgodnie ze wskazaną regulacją rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej (art. 187 ust. 1 PSZWiN). W myśl z kolei art. 187 ust. 2 USzWiN przedmiotem rozprawy doktorskiej powinno być oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne (art. 187 ust. 2 USzWiN). Z powyższego wynika, że rozprawa doktorska, po pierwsze powinna prezentować i odzwierciedlać ogólną wiedzę teoretyczną samego kandydata do stopnia, a po drugie w analizowanym przypadku powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

W związku z powyższym konieczne stało się ustalenie, czy wskazane kryteria zostały spełnione w odniesieniu do przygotowanej przez Pana mgr Arnolda Pustkowskiego dysertacji.

II. Wybór tematu rozprawy doktorskiej

Na wstępie należy podnieść, że Pan mgr Arnold Pustkowski niewątpliwie prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną jako kandydat do stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Wniosek ten można wyprowadzić na podstawie samej treści rozprawy doktorskiej oraz przygotowanych przez niego publikacji.

Odnosząc się do rozprawy doktorskiej, na wstępie należy podkreślić, że Pan mgr Arnold Pustkowski podjął w niej problematykę odwołania w postępowaniu w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego. Już sam tytuł przygotowanej rozprawy sugeruje, że mamy do czynienia z zagadnieniem istotnym nie tylko z punktu widzenia teoretycznego, ale i również praktycznego. O ile na chwilę obecną można zetknąć się wieloma różnymi pracami na temat zamówień publicznych i w ostatnim czasie ukazały się znaczące i wartościowe opracowania z tego zakresu, o tyle do tej pory nikt jeszcze nie zgłębił w szerszym (monograficznym) zakresie tematyki odwołania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, szczególnie po ostatnich zmianach. Nie ulega wątpliwości, że problematyka ta wykazuje duży potencjał do prowadzenia badań naukowych, a w konsekwencji także do wyprowadzenia określonych wniosków (postulatów, założeń). Uczynienie więc przedmiotem rozważań tematyki odwołania w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego stanowi właściwy kierunek i może być podstawą do opracowania rozprawy doktorskiej. Wszystko jednak zależy od ujęcia samego tematu, autorskiego podejścia do zagadnienia oraz zestawienia go z zagadnieniami teoretycznymi, które niewątpliwie się tu pojawiają, a przynajmniej powinny zostać dostrzeżone przez Autora rozprawy doktorskiej. Pomimo, że temat wiąże się w sposób ścisły z praktycznym podejściem do przedmiotowego zagadnienia, to jednak uwzględniając standardy rozpraw doktorskich, powinien on zostać mocno osadzony w rozważaniach teoretycznych, a nie rozważaniach o charakterze komentatorskim. W przypadku pracy doktorskiej Pana magistra Arnolda Pustkowskiego należy zauważyć, że obie formuły zostały zastosowane, tzn. z jednej strony Autor bardzo mocno osadził temat w rozważaniach teoretycznych, a z drugiej znowu strony poczynił liczne bardzo wartościowe uwagi praktyczne. Trudno się temu dziwić szczególnie, że przy tak zaprezentowanym temacie, rozważania teoretyczne siłą rzeczy musiały zostać wkomponowane w uwagi typowo praktyczne. Element praktyczny jest oczywiście cenny w rozprawach doktorskich jako dodatek wyjaśniający zastosowanie praktyczne danej instytucji, tyle że nie może on być kwintesencją samej pracy. Na szczęście w pracy doktorskiej przedstawionej do recenzji zarówno rozważania teoretyczne, jak i praktyczne są poczynione we właściwej proporcji. W tym zakresie nie mam żadnych zastrzeżeń, ponieważ proporcja ta jest właściwie dobrana do poszczególnych rozdziałów. Zresztą trudno sobie wyobrazić, aby temat wybrany przez Pana magistra osadzał się tylko i wyłącznie w rozważaniach teoretycznych, bez wskazania

na praktyczne aspekty. W przypadku nauki prawa procesowego cywilnego (ale i nie tylko) wszelkie rozważania mają służyć nie tylko teorii, ale i praktyce. I tak też jest w przypadku pracy Pana magistra Arnolda Pustkowskiego, ponieważ nauka może dużo czerpać z przeprowadzonych przez niego rozważań teoretycznych na temat charakteru samego odwołania jako środka ochrony prawnej, a od strony praktycznej może się ona okazać wartościowym materiałem w pracy dla tych wszystkich, którzy zajmują się problematyką zamówień publicznych i ustrojem organów ochrony prawnej.

Jednocześnie podkreślić należy, że temat wybrany przez Pana magistra doskonale wpisuje się w dzisiejszą dyskusję na temat natury prawnej odwołania i przesłanek dopuszczalności skorzystania z tego środka. Nie ulega wątpliwości, że odwołanie, które występuje w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego jest środkiem wyjątkowym, który adresowany jest do wąskiego grona adresatów, a co ważniejsze uprawnienie do jego wniesienia nabywają określone podmioty, dopiero z momentem przystąpienia do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Odwołanie do Krajowej Izby Odwoławczej jest środkiem, który zapewnia możliwość przeprowadzenia kontroli związanej ze stosowaniem przepisów prawa zamówień publicznych, regulujących wydatkowanie środków publicznych. Dodatkowo odwołanie inicjuje postępowanie, które względem innych postępowań odwoławczych jest dość nietypowe zarówno pod względem samej materii, którą reguluje, trybu i podmiotowości prawnej organów, które postępowanie to prowadzą. Szerokie ujęcie odwołania zarówno w aspekcie historycznym, jak i w świetle obecnie obowiązujących regulacji, a także wskazanie na szereg aspektów związanych z tym środkiem prawnym powoduje, że temat wybrany przez Pana magistra należy uznać za bardzo dobry. Temat wybrany przez Pana magistra niewątpliwie wnosi dużo do dyskusji nie tylko w odniesieniu do kwestii samego odwołania, ale również statusu Krajowej Izby Odwoławczej i funkcji jaką mają do spełnienia przepisy prawa zamówień publicznych.

III. Metody badawcze zastosowane w rozprawie doktorskiej

W pracy zastosowano kilka metod badawczych. Autor posłużył się głównie metodą formalno-dogmatyczną, która sprowadzała się do zrelacjonowania poszczególnych regulacji prawnych z uwzględnieniem poglądów zaprezentowanych w odniesieniu do danych instytucji. Wykorzystana została wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna.

Metoda dogmatyczna oparta została głównie o dostępną literaturę przedmiotu, głównie krajową, pomocne okazało się także orzecznictwo sądów powszechnych. Ponadto zastosowana została w ograniczonym zakresie metoda historyczna oraz zdaniem Autora metoda prawno-porównawczą, przy czym błędnie ją określa Pan magister, ponieważ faktycznie to co Pan magister nazywa metodą prawno-porównawczą jest analizą danej instytucji z perspektywy

rozwiązań obowiązujących w różnych okresach czasu. Tymczasem metoda prawnoporównawcza jest metodą wykorzystującą obce systemy prawne, a nie metodą w ramach tego samego systemu prawnego. Autor powinien zastanowić się w związku z tym nad stosowaniem właściwej nomenklatury. Inną jeszcze metodą wykorzystaną w pracy jest metoda empiryczna.

Metoda historyczna pozwoliła przedstawić ewolucję instytucji odwołania oraz założenia, które przyświecały temu rozwiązaniu.

W zakresie metody empirycznej Autor pokusił się o analizę bogatego orzecznictwa Krajowej Izby Odwoławczej i na tej podstawie wyprowadził interesujące wnioski, przedstawiając tabele i schematy dotyczące poszczególnych zagadnień z zakresu prawa zamówień publicznych. Analiza dotyczyła również uchwał Krajowej Izby Odwoławczej.

Nie mam wątpliwości, że zastosowanie każdej ze wskazanych metod (poza błędnie przyjętą metodą prawnoporównawczą) okazało się uzasadnione i pomocne w ramach rozważań poczynionych w dysertacji. Kompleksowe podejście do zaprezentowanego tematu wymagało skorzystania ze wskazanych metod.

III. Struktura rozprawy doktorskiej, język pracy, warsztat naukowy, cele i tezy badawcze

Jeżeli chodzi o strukturę pracy doktorskiej, to została ona podzielona na dziewięć rozdziałów. Rozprawa doktorska liczy łącznie 254 strony. Wszystko to poprzedza „Wstęp”, w którym Autor sformułował cele badawcze, a kończy podsumowanie „Podsumowanie”, w którym Autor podsumował dotychczasowe rozważania przeprowadzone w zakresie przyjętego w dysertacji tematu.

Recenzowana rozprawa doktorska została napisana co do zasady dobrą polszczyzną. Wywód jest klarowny, ale także zrozumiały i dla praktyka niebudzący żadnych wątpliwości. Konstrukcja zdań jest właściwa i przyjęty styl również nie budzi zastrzeżeń. Doktorant potrafi w sposób jasny i przejrzysty prezentować swoje stanowisko. Wnioski wyprowadzone w rozprawie doktorskiej są zrozumiałe i nie budzą zastrzeżeń.

Odnosząc się z kolei do warsztatu naukowego, to w tym względzie mam najpoważniejsze zastrzeżenia. Autor co prawda wykorzystał dużą ilość prac, ale można tu dostrzec pewne braki. Zapewne wynikało to z pośpiechu związanego z jak najszybszym zakończeniem rozprawy doktorskiej, ale Pan magister powinien zdawać sobie sprawę, że przygotowanie pracy doktorskiej, to nie przygotowanie pracy magisterskiej. Braki w zakresie bibliografii dotyczą opracowań głównie z zakresu prawa procesowego cywilnego, ale także z zakresu prawa cywilnego i mają one ścisły związek z tymi zagadnieniami, do których Autor w rozprawie

nawiązuje. I tak w kontekście omawianego w pracy zagadnienia interesu, interesu faktycznego i interesu prawnego (str. 126 i n.) Pan magister ograniczył się wyłącznie do przytoczenia mało znaczących pozycji, które trudno uznać nawet za pozycje poświęcone tej tematyce, a dobrane – jak sądzę – przypadkowo. Nie wiedząc czemu Autor nie skorzystał z ważnych opracowań dotyczących problematyki interesu jakie do tej pory się pojawiły. Na marginesie należy podnieść, że przy omawianiu interesu odwołanie się do pracy Jerzego Ignatowicza budzi uzasadnione wątpliwości i nie chodzi tu o osobę prof. Jerzego Ignatowicza, lecz o to, że uwagi profesora co do interesu poczynione zostały niejako przy okazji omawiania innych zagadnień. Zagadnienie interesu prawnego i interesu faktycznego w obszarze poszczególnych dziedzin, w tym również na płaszczyźnie prawa procesowego cywilnego zostało bardzo gruntownie przeanalizowane. Jest wiele cennych opracowań na ten temat i to w postaci artykułów, jak i również monografii. Identyczne wrażenie można odnieść, gdy chodzi o rozważania w przedmiocie pojęcia szkody (str. 132 i n.). Pan magister analizuje to zagadnienie, wskazuje na definicję szkody, ale literatura przytoczona w tym zakresie nie ma nawet charakteru podstawowego. Podobnie, gdy chodzi o analizę czynności dyspozycji materialnej w postaci cofnięcia odwołania. Na temat czynności dyspozytywnych jest kilkadziesiąt bardzo poważnych dzieł naukowych, a Autor niniejszej rozprawy doktorskiej nie sięgnął do żadnego z nich. Nie sposób badać poszczególnych zagadnień bez zgłębienia podstawowej w tym zakresie literatury. Nie mam wątpliwości, że gdyby Autor sięgnął do niektórych opracowań to omawiane zagadnienia mógłby przedstawić w szerszym horyzoncie, aniżeli to uczynił.

Głównym celem rozprawy doktorskiej stała się analiza odwołania jako szczególnego środka służącego uzyskaniu ochrony prawnej w sprawie o udzielenie zamówienia publicznego. Cel ten Autorowi udało się zrealizować. Jednocześnie przy tak założonym celu Pan magister zmuszony był poddać analizie inne kwestie, które okazały się istotne z punktu widzenia rozważanego tematu. Podstawowym aspektem i zarazem punktem wyjścia dla rozważań poczynionych w pracy było ustalenie charakteru prawnego spraw o udzielenie zamówień publicznych i rozstrzygnięcie przy tym, czy noszą one znamiona cywilnoprawne czy też administracyjnoprawne. Ponadto wkomponowanie odwołania w system prawa zamówień publicznych spowodowało, że konieczne stało się omówienie również samego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ze szczególnym uwzględnieniem celów i funkcji tego postępowania.

W warstwie praktycznej niewątpliwie Autor wykazuje się dużą znajomością przepisów i poszczególnych regulacji. W sposób właściwy zestawia je i wyprowadza określone wnioski. Praca doktorska, co prawda nie jest komentarzem co do praktycznego zastosowania poszczególnych instytucji, lecz powinna charakteryzować się oryginalnym podejściem do danej kwestii. I tak też się stało w przypadku recenzowanej rozprawy. Poza wątkami czysto

praktycznymi, wiele miejsca zajmuje analiza teoretyczna związana z różnymi kwestiami powiązаныmi czy to w sposób pośredni, czy bezpośredni z samym odwołaniem.

IV. Treść pracy i wnioski rozprawy

Odnosząc się już do samej treści rozprawy doktorskiej, to chciałbym zwrócić uwagę jedynie na te kwestie, które – moim zdaniem – powinny znaleźć się w rozprawie, a zostały pominięte oraz te, które – z mojego punktu widzenia – są co najmniej kontrowersyjne lub z pewnych względów zbędne. Odniosę się również do tych zagadnień, które w opinii recenzenta zostały zmarginalizowane i to w znacznym stopniu.

W rozdziale I zatytułowanym „*Istota i charakter prawny spraw o udzielenie zamówienia publicznego*” Autor poddał analizie kategorię spraw o udzielenie zamówienia publicznego. W tym kontekście zwrócił uwagę na poszczególne ujęcia doktrynalne omawianej tu sprawy. Badał sprawę pod kątem administracyjno- i cywilnoprawnego charakteru, przyjmując ostatecznie, że postępowania o udzielenie zamówienia publicznego są sprawami z zakresu prawa cywilnego. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego nie jest prowadzone z wykorzystaniem władztwa administracyjnego, a działa wyłącznie w ramach dominium. W konsekwencji zamawiający zmierza do wstąpienia z wykonawcą w stosunek o charakterze cywilnoprawny na zasadach równorzędności stron. Stanowisko Pana magistra w tym zakresie należy podzielić. Jest ono przekonujące. Wydaje się bowiem, że kwalifikacja sprawy o udzielenie zamówienia publicznego do kategorii spraw administracyjnych byłaby za daleko idąca. Możliwe jest jednak również uznanie, że sprawa o udzielenie zamówienia jest szczególną sprawą cywilną, która co prawda nie wykazuje podobieństwa do innych typowych spraw cywilnych, ale wykazuje podobieństwo do tych sprawy cywilnych, które na wcześniejszym etapie wiążą się z określonym stosunkiem administracyjnoprawnym, a kwalifikacja do kategorii spraw cywilnych następuje wyłącznie na podstawie ustawy, a nie cech, które umożliwiałyby taką kwalifikację. Pomimo akceptacji stanowiska Autora, to jednak uważam, że rozdział ten powinien zostać nieco bardziej rozbudowany o analizie zarówno sprawy administracyjnej, jak i sprawy cywilnej. Uwagi bowiem Pana magistra w tym zakresie mają charakter nieco bardziej sprawozdawczy, aniżeli analityczny. Nie ulega wątpliwości, że zagadnienie poruszone w rozdziale I wykazuje duży potencjał do badań naukowych i warto byłoby przed publikacją rozważania te nieco pogłębić. Należy pamiętać, że specyfika spraw cywilnych polega na tym, że mamy sprawy *sensu stricto* i *sensu largo*. *Sensu stricto* będą te, które wykazują odpowiednie cechy, a więc charakteryzują się równorzędnością i ekwiwalentnością świadczeń. Natomiast do spraw cywilnych *sensu largo* zaliczymy te, które na wcześniejszym etapie występowały jako sprawy typowo administracyjne, a dopiero z momentem wniesienia odwołania stają się sprawami cywilnymi – jedynie w

znaczeniu formalnym, ale nie materialnym. Pytanie do Autora czy widziałby możliwość uznania spraw o udzielenie zamówienia publicznego na początkowym etapie jako sprawy administracyjnoprawne prowadzone na podstawie odrębnego aktu prawnego, a dopiero później jako sprawy cywilne w znaczeniu formalnym. Pan magister powinien ten rozdział rozbudować i poczynić nieco więcej pogłębionych uwag teoretycznych, tym bardziej, że zagadnienie to zasługuje na rozwinięcie, a co więcej nikt do tej pory nie analizował spraw o udzielenie zamówienia publicznego pod kątem znamion i cech sprawy cywilnej.

Rozdział II zatytułowany „*Cele i funkcje postępowania o udzielenie zamówienia publicznego*” skupia się na analizie celów i funkcji postępowania z zakresu zamówień publicznych. Jest to rozdział ważny dla pracy, ponieważ od strony metodologicznej Autor rozprawia się z wieloma wątpliwościami, jakie pojawiały się w doktrynie, gdy chodzi o pojęcia zamówienia publicznego, postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, czy też w ogóle systemu zamówień publicznych. W tym zakresie Autor poczynił ważne ustalenia. Pan magister odniósł się również do zasygnalizowania celów postępowania o udzielenie zamówienia, przyjmując podział na cele ekonomiczne oraz pozaekonomiczne. Szczególnie te ostatni zostały w sposób interesujący przedstawione w rozprawie doktorskiej. Pan magister wyróżnił bowiem następujące cele: cel zachowania uczciwej konkurencji, cel równego traktowania wykonawców, cel zachowania proporcjonalności i przejrzystości prowadzonych postępowań, cel jawności postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, cel uzasadnionej jakości, cel efektywności, cel bezstronności i obiektywizmu, cel pisemności oraz cel powadzenia postępowania w języku polskim. Autor omówił także zasady prawa związane z zamówieniami publicznymi. Autor słusznie rozgranicza cele tych postępowań zwracając uwagę na poszczególne aspekty związane z ich istotą. Interesujące są rozważania dotyczące funkcji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego ze szczególnym uwzględnieniem funkcji ochronnej.

Rozdział III zatytułowany „*Istota i charakter prawny odwołania jako środka ochrony prawnej w systemie zamówień publicznych*” jest jednym z najważniejszych rozdziałów, o ile nie najważniejszym. Dokonano w nim – jak sam to określa Autor – analizy prawno porównawczej (str. 7). Błędne jest to sformułowanie, ponieważ analiza prawno porównawcza zakłada – jak to już wcześniej sygnalizowałem – badanie instytucji z punktu widzenia różnych porządków prawnych i na tej podstawie wyciągnięcie odpowiednich wniosków. Tymczasem Autor analizuje odwołanie na przestrzeni ostatnich lat z uwzględnieniem różnych nowelizacji i określa to mianem analizy prawno porównawczej. Jak by na to nie patrzeć jest to w dalszym ciągu analiza w oparciu o ten sam system prawny, a nie w oparciu o różne obce systemy prawne. Należy podnieść, że Autor analizując naturę odwołania powinien przeprowadzić gruntowną analizę tego środka prawnego. Tymczasem po lekturze tego rozdziału, można odnieść wrażenie, że Pan

magister ograniczył się wyłącznie do streszczenia poszczególnych stanowisk doktryny bez dokonania własnej, pogłębionej analizy natury odwołania. Autor powinien w szerszym zakresie pokusić się o autorskie podejście do tej kwestii i podjąć próbę zestawienia odwołania z różnymi środkami prawnymi czy to na płaszczyźnie sądowego postępowania cywilnego czy też postępowania administracyjnego. Innymi słowy zabrakło mi tu analizy teoretycznej tego zagadnienia, a przytoczenie kilku poglądów poszczególnych przedstawicieli doktryny nie uważam za szczególny wyraz rozwinięcia problematyki natury prawnej odwołania. Autor, jeżeli zdecydowałby się opublikować pracę, to powinien nieco więcej uwagi poświęcić naturze odwołania i to przy wykorzystaniu różnych płaszczyzn badawczych.

Rozdział IV zatytułowany „*Dopuszczalność odwołania*” dotyczy przesłanek dopuszczalności wniesienia odwołania, wymogów formalnych odwołania, czy też legitymacji do wniesienia odwołania. Uważam, że nie było potrzeby czynienia z tego rozdziału osobnego rozdziału, ponieważ mógłby on zostać połączony z rozdziałem III. Pojęcie interesu oraz szkody winno zostać w szerszym zakresie omówione wraz z uwzględnieniem podstawowej w tym zakresie literatury.

Rozdział V zatytułowany „*Forma odwołania. Terminy odwołania*” odnosi się do omówienia zarówno formy odwołania, jak i również do terminu. Nie mam zastrzeżeń, gdy chodzi o ten rozdział. Natomiast należałoby się zastanowić, czy przypadkiem ten rozdział nie powinien być połączony z rozdziałem wcześniejszym. Niezależnie od powyższego rozdział ten jest kompletny pod względem merytorycznym.

Rozdział VI zatytułowany „*Wstępny przebieg postępowania odwoławczego*” odnosi się głównie do kwestii technicznych związanych z wniesieniem odwołania. Rozdział ten jest gruntownie przygotowany i nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Rozdział VII zatytułowany „*Postępowanie odwoławcze*” jest istotnym rozdziałem w całej pracy. Obejmuje on m.in. omówienie przebiegu samego postępowania odwoławczego, ale także postępowania dowodowego. Autor zasygnalizował różnice jakie występują w przypadku powołania składu orzekającego w postępowaniu przed Krajową Izbą Odwoławczą w porównaniu do postępowania arbitrażowego. Poddano również analizie kompetencje Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej z punktu widzenia postępowania odwoławczego.

Rozdział VIII zatytułowany „*Orzekanie w postępowaniu odwoławczym*” skupia się nie tylko na kwestiach technicznych związanych z procesem orzekania, ale także dotyczy poważnych zagadnień obejmujących wyrokowanie. Rozdział ten jest istotny dla pracy, ale jednocześnie gruntownie przygotowany. Autor, co ciekawe, zwraca uwagę na kwestię *sententia non existens*, czyli orzeczeń nieistniejących. Uwagi w tym zakresie przenosi na płaszczyznę wyrokowania w ramach toczącego się postępowania odwoławczego.

Rozdział IX zatytułowany „*Koszty w postępowaniu odwoławczym*” obejmuje rozważania w przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego, czyli koszty związane z wniesieniem odwołania.

Wnioski wyprowadzone w pracy co do zasady są kompletne i bardzo dobrze się stało, że Autor zdecydował się każdy rozdział zakończyć uwagami końcowymi. Dzięki temu praca jest przejrzysta, a jednocześnie nie ma wątpliwości jakie stanowisko zajmuje Pan magister.

Podsumowując uwagi dotyczące treści rozprawy doktorskiej, to należy stwierdzić, że poszczególne rozdziały przedstawiają dużą wartość merytoryczną z punktu widzenia całości rozważań poczynionych przez Autora. Rozważania te prowadzone są zasadniczo na wysokim poziomie naukowym. Treść rozprawy w niektórych miejscach budzi zastrzeżenia, ale w tym znaczeniu, że – moim zdaniem – pewne wątki powinny zostać jeszcze bardziej rozwinięte, aby można było uznać pracę za w pełni kompletną. Niezależnie od tego treść rozprawy doktorskiej jest akceptowalna i zasługuje na pozytywną ocenę. Z oczywistych względów nie jestem w stanie ustosunkować się do wszystkich kwestii poruszonych przez Autora. Niemniej jednak w ramach niniejszej recenzji starałem się zwrócić Doktorantowi uwagę przynajmniej na te zagadnienia, które warto byłoby rozszerzyć lub dopisać. Dostrzeżenie pewnych błędów nie ma na celu napiętnowania przedmiotowej rozprawy, nawet unikałbym stwierdzenia, że są to uwagi krytyczne. Proponowałbym potraktowanie tych uwag jako sugestii recenzenta, których uwzględnienie mogłoby sprawić, iż rozprawa przedstawiona mi do recenzji po jej publikacji byłaby opracowaniem naukowym bardzo dobrym i na bardzo wysokim poziomie naukowym.

Biorąc pod uwagę treść rozprawy doktorskiej, należy podnieść, że wykazuje ona duże walory poznawcze i niewątpliwie zawiera odniesienie do zagadnień, które mają istotne znaczenie w praktyce.

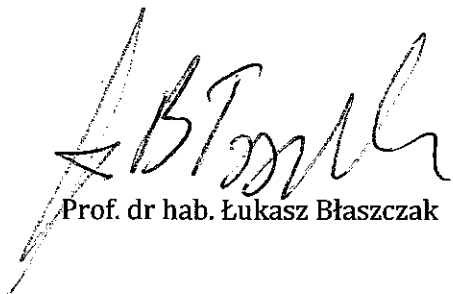
V. Konkluzja

Uważam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska Pana magistra Arnolda Pustkowskiego może być podstawą do dalszego procedowania z uwagi na to, że spełnia ona podstawowe kryteria przewidziane dla rozpraw doktorskich. Ocena pracy jest jednoznacznie pozytywna.

Jako rozprawa doktorska stanowi ona przykład oryginalnego rozwiązania określonego w niej problemu naukowego i stanowi przy tym oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

Pracę doktorską Pana magistra Arnolda Pustkowskiego można uznać za pracę dobrą, która została przygotowana co do zasady w sposób rzetelny i prawidłowy. Otwiera ona pole do dyskusji naukowej i stanowi niewątpliwie interesujące spojrzenie na badane zagadnienie nie tylko w wymiarze teoretycznym, ale i praktycznym.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe z pełnym przeświadczeniem rekomenduję nadanie Panu magistrowi Arnoldowi Pustkowskiemu stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Prof. dr hab. Łukasz Błaszczak